

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28 listopada 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 467/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia organowi rentowemu orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 467/21, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 29 stycznia 2021 r., sygn. akt VII U 992/19, którym Sąd pierwszej instancji częściowo uwzględnił odwołanie J. M. od decyzji organu rentowego z 14 czerwca 2019 r.

J. M. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Wałbrzychu z 14 czerwca 2019 r., odmawiającej jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji wskazał, że wnioskodawczyni nie spełniła przesłanek do nabycia świadczenia, albowiem nie ustalono, aby była niezdolna do pracy. Odwołująca się wniosła o zmianę decyzji poprzez przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy zgodnie z jej wnioskiem z 5 kwietnia 2019 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania według norm prawem przepisanych. Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnioskował o jego oddalenie.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 29 stycznia 2021 r., sygn. akt VII U 922/19, zmieniono w punkcie I decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Wałbrzychu z 14 czerwca 2019 r., znak: [...] w ten sposób, że przyznano wnioskodawczyni J. M. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 18 kwietnia 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r., oddalając w punkcie II odwołanie w pozostałym zakresie.

Apelację od tego wyroku wniosł organ rentowy, zarzucając mu brak wszechstronnego rozważenia materiału procesowego oraz naruszenie art. 227 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uznał apelację za niezasadną, w wyniku czego ją oddalił.

Sąd drugiej instancji wskazał, że zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, nie rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo w sytuacji, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W ocenie Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie nie zachodziła żadna z przytoczonych powyżej podstaw do uchylenia orzeczenia i przekazania do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, a Sąd Apelacyjny dokonał uzupełnienia materiału dowodowego czyniąc własne ustalenia w sprawie na podstawie opinii biegłych.

Sąd Apelacyjny wskazał, że dysponował trzema znajdującymi się aktami opiniami: opinią sądowo-psychologiczną z 16 grudnia 2019 r., wydaną przez biegłego sądowego z zakresu psychologii, a stwierdzającą, że wnioskodawczyni

jest częściowo niezdolna do pracy od ostatniego badania przez lekarza orzecznika ZUS na okres 2 lat; opinią z 4 lutego 2020 r. dotyczącą schorzeń onkologicznych wnioskodawczynie, która wskazywała na brak częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy u wnioskodawczynie oraz opinią sądowo-lekarską z 7 września 2020 r., wydaną przez specjalistę endokrynologa, ustalającą, że stan zdrowia wnioskodawczynie nie pozwala na podjęcie żadnej pracy.

W ocenie Sądu odwoławczego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w kontekście schorzeń wnioskodawczynie uznać należało za niepełny. Sąd pierwszej instancji oparł orzeczenie na wnioskach płynących z opinii biegłego psychologa, podczas gdy w ocenie Sądu Apelacyjnego to opinia wydana przez biegłego psychiatrę powinna mieć kluczowe znaczenie z punktu widzenia schorzeń wnioskodawczynie. Względy te spowodowały zdaniem Sądu drugiej instancji, że dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne nie udzielają odpowiedzi na kluczowe dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pytanie. Dysponując wskazywanymi opiniami, które nadto pozostawały sprzeczne w swych wnioskach Sąd Apelacyjny, uzupełniając postępowanie dowodowe, postanowił o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego psychiatry na okoliczność czy wnioskodawczynie była całkowicie lub częściowo niezdolna do pracy po 17 kwietnia 2019 r., a jeśli tak, na jaki okres, oraz o dopuszczeniu dowód z opinii uzupełniającej biegłego endokrynologa opiniującego przed Sądem pierwszej instancji na okoliczność jak wyżej, a nadto celem ustosunkowania się do zastrzeżeń pozwanego zawartej w piśmie na k. 54-56, w tym przede wszystkim do oceny zdolności do pracy wnioskodawczynie, z odniesieniem się do ustawowej definicji całkowitej i częściowej niezdolności do pracy.

Opiniująca w sprawie na etapie postępowania apelacyjnego biegła psychiatra wskazała na częściową niezdolność wnioskodawczynie do pracy z przyczyn psychiatrycznych po 17 kwietnia 2019 r. na okres 3 lat, natomiast biegły endokrynolog sporządzający opinię uzupełniającą podtrzymał wnioski płynące z opinii głównej z 7 września 2020 r., która stwierdzała całkowitą niezdolność do pracy wnioskodawczynie.

Sąd Apelacyjny uznał, że dowód z opinii biegłej z zakresu psychiatrii przeprowadzony w postępowaniu apelacyjnym jest wystarczający dla

rozstrzygnięcia sprawy, bowiem pozwala na ocenę okoliczności medycznych związanych z ustaleniem niezdolności do pracy wnioskodawczynie w stopniu pozwalającym na wydanie rozstrzygnięcia. W tym zakresie Sąd miał w szczególności na uwadze, że biegła psychiatra w opinii z 18 stycznia wyraziła swoje stanowisko w sposób kategoryczny i jednoznaczny, a jej opinia nie nosiła cech dowolności, była zupełna i w pełny sposób uargumentowana. Opinia ta jest zbieżna z opinią psychologa co do poczynionych ustaleń w zakresie stanu psychicznego wnioskodawczynie. Jak ustalono wnioskodawczynie ujawnia zaburzenia stanu psychicznego w sposób bezpośredni związane z jej aktualnym stanem somatycznym. Stopień nasilenia objawów psychicznych, oraz dolegliwości somatyczne związane z chorobą podstawową, obniżają wydolność psychiczną i powodują, że codzienne funkcjonowanie wnioskodawczynie jest znacznie utrudnione, a także istotnie wpływają na zdolność wykonywania pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

To właśnie psychiczny stan zdrowia wnioskodawczynie i wynikające z niego konsekwencje były kluczowe dla oceny niezdolności do pracy. W konsekwencji za zasadne uznano ustalenie, że wnioskodawczynie jest częściową niezdolnością wnioskodawczynie do pracy z przyczyn psychiatrycznych po 17 kwietnia 2019 r. na okres 3 lat.

Sąd Apelacyjny dał wiarę wnioskowi opinii biegłej psychiatry, jako specjalisty w zakresie schorzeń, na które cierpi wnioskodawczynie, nie znajdując podstaw do kwestionowania dokonanych ustaleń wskazujących, iż obecny stan zdrowia psychicznego wnioskodawczynie przemawia za uznaniem jej za częściowo niezdolną do pracy po 17 kwietnia 2019 r. na okres 3 lat. W świetle schorzeń wnioskodawczynie, Sąd Apelacyjny nie miał wątpliwości, iż opinia z zakresu psychiatrii z 18 stycznia 2022 r. powinna być opinią wiodącą w niniejszej sprawie i dając jej w całości wiarę Sąd orzekł zgodnie z płynącymi z niej wnioskami.

Natomiast opinia biegłego z zakresu endokrynologii była, zdaniem Sądu odwoławczego, bez znaczenia, skoro niezdolność do pracy wnioskodawczynie istnieje z przyczyn psychiatrycznych. Opinia ta nie stała się podstawą orzekania przez Sąd Apelacyjny, jako że słusznie organ rentowy zarzucił, że opinia ta nie została dostatecznie i rzetelnie uzasadniona.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył skargą kasacyjną organ rentowy w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona bowiem Sąd Apelacyjny wydał orzeczenie w sprawie sprzeczne z wynikami przeprowadzonego przez tenże Sąd uzupełniającego postępowania dowodowego. Uzupełnienie postępowania dowodowego przeprowadzone zostało *de facto* w zakresie zarzutów i wniosków apelacji pozwanego organu rentowego.

Powyższe doprowadziło do wydania nieprawidłowego orzeczenia sprzecznego z zebraniem materiałem dowodowym i dokonanych na jego podstawie ustaleniami Sądu, niezgodnego z przepisami prawa materialnego wskazanymi na wstępie, mającymi zastosowanie przy ustalonym stanie faktycznym. Sąd odwoławczy uznał wyrok Sądu Okręgowego z 29 stycznia 2021 r. za prawidłowy, a jednocześnie ocenił, że zgromadzony w sprawie przez ten Sąd materiał dowodowy jest niepełny i sprzeczny. Dalej Sąd odwoławczy stwierdza wręcz, że dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne nie udzielają odpowiedzi na kluczowe dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pytanie, co oznacza niewyjaśnienie istotnych okoliczności w sprawie mających znaczenie dla jej rozstrzygnięcia, co skutkowało uzupełnieniem postępowania dowodowego przez Sąd Apelacyjny. Praktycznie prawie każde zdanie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wskazuje, że rozstrzygnięcie tego Sądu nie jest adekwatne do podjętych i przedstawionych w uzasadnieniu wyroku ustaleń Sądu Apelacyjnego.

Wskazuje na sprzeczność ustaleń Sądu Apelacyjnego z treścią rozstrzygnięcia oddalającego apelację.

Odwołująca się w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o:

1) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie:

2) w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej;

3) w każdym przypadku - wnoszę o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego, według norm przepisanych za instancję kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23

listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono żadnej argumentacji, która mogłaby przemawiać za przyjęciem, że skarga kasacyjna jest w niniejszej sprawie oczywiście uzasadniona. Prawdą jest, że Sąd Apelacyjny dostrzegł braki w materiale dowodowym zebranym przez Sąd pierwszej instancji, jednak braki te uzupełnił w drodze przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego, do czego miał pełne prawo.

Nie można natomiast zgodzić się ze skarżącym organem rentowym, że wydany wyrok jest sprzeczny z wynikami tego uzupełniającego postępowania dowodowego. Sąd drugiej instancji wskazał na treść opinii biegłych, które wskazywały na fakt niezdolności odwołującej się do pracy i dokonał oceny tego materiału dowodowego. Natomiast skarga kasacyjna zmierza jedynie do polemiki i próby podważenia tej oceny, co jest sprzeczne z treścią art. 398³ § 3 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[SOP]

[ał]

